This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

P. O. rel.
3790

KRIESNICE.

Digitized by Google

ed. 3790

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

KRIESNICE.

MILOŠTE DRAGOJ NESUDJENOJ.

SPJEVAO

***

IZDAO

ABEL LUKŠIĆ.

U KARLOVCU, 1863.

Tisak i naklada tiskarskoga i književnoga zavoda Abela Lukšića.

Digitized by Google

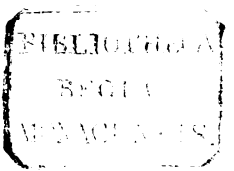

Digitized by Google

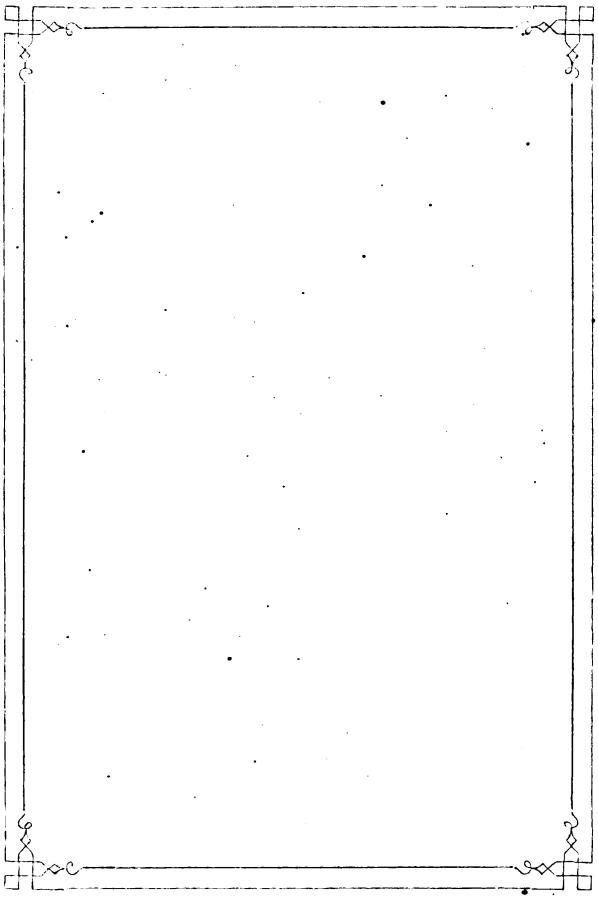

Digitized by Google

Digitized by Google

SESTRAM TROJIEM,

HRVATICAM, SRBKINJAM, SLOVENKAM.

Gora lista, trava buji,
Sunce žarko već prigrieva,
Oko cvieća pčela zuji,
A cvrkuće nebom ševa.

Proljeća nam krasna eto,
Eto liepih, božjih danah,
Djelo već je započeto,
Pjesma već je zapjevana.

A proljetne posred buke,
Sred prirode oživljele
Na biele vam eto ruke
Kriesnice su dolećele.

*

Digitized by Google

Neznani jih pjesnik evo
Preporuča sestricama,
Vama jih je triema pjevo,
Sad jih daje na skrb vama.

Njegujte jih i milujte,
Pjevajte jih od milote,
Od zlobe jih zakriljujte:
Bratove su to sirote.

Pjesma, koju bratac stvori,
Sestrinoj se mili duši;
S pjesmom majčin glas se ori,
Tko da na taj glas se gluši?

Proljećem g. 1865.

Digitized by Google

PREDGOVOR IZDAVAOČEV.

Veselo predajem našemu liepomu spolu ove prekrasne pjesmice. Neznani jih je pjesnik izkitio biserom i cviećem našega krasnoga jezika, da jih u tom pogledu možemo uzporediti s najljepšimi pjesmotvorî; misli su prema današnjemu napredku i ukusu jezgrovite, nove i nježne, pak smjelo tvrdim, da bi se svaka druga književnost tim cviećem ponositi mogla.

Svatko će priznati i to, da se je pjesnik oteo svakomu tudjinstvu, pak da čisto narodnim duhom i osjeća i besjedi, tako, da nitko živ našinstva tih pjesmicah zaniekati nemože.

Prâvo je dakle naše cviće, naše smilje i bosilje, što ga evo na biele ručice naših krasoticah polažem.

Pjesnik slavljenjem svoje nesudjene drage slavi i veliča sve naše mile gospodje i gospodične, znajući dobro, da je žensko srce ognjište svih plemenitijih osjećanjah!

Digitized by Google

Kad jednom žensko srce prione uz narodnu knjigu, uz narodnu nošnju i narodni ponos, onda nas neće više strah biti nazadka, onda ako i mužki za koji čas klonu duhom, ako i zamrznu ledom nehajstva, odkráviti će se taj led pri ognjištu, u kojem plemenita osjećanja nikad neumiru, oporavit će se ljudi opet uz vrle svoje drugarice.

Vašom je dakle svojinom ova mala knjižica, mile gospodje i gospodične, i kao što milujete krasno cvieće, za koje mužki malo kada mare: tako vam valja milovati i ovu vam posvećenu knjižicu, u kojoj ima dosta miloduha, dosta ljepote i krasote, koje će dike iz kriesnicah munuti u vaše dušice i tamo se udomiti.

Abel Lukšić.

Digitized by Google

Digitized by Google

Učimo jih slast jezika,
Ponos roda i vrlinu:
Za čim drugim da neginu
Nježna srca naših dikah.
Pa za volju svom će rodu
I u goru i u vodu.

Poziv u otmicu.

Digitized by Google

I.

Postanje.

Kad u oči od Ivanja
Plamen bukne kroz lomaču,
Praska stoji suha granja,
S kriesa u vis iskre skaču.

Tad oživu te iskrice,
Sa nebesah povrate se,
Te po mraku uz živice
Krilate se zviezde kriese.

Divno li je pogledati
Svjetlucanje neprestano,
Kad se ljeti mrak uhvati,
A srce je razdragano.

Digitized by Google

U srcu mi evo kriesa,
Do vieka ga neugasih,
Skaču iskre put nebesah,
A moji su to uzdasi.

A te iskre, to plamanje,
Kada pjesnik tvoj uzdiše,
Vilino mi uz bajanje
U pjesme se pretvoriše.

Tako, milo moje janje!
Kriesnice ti te postaju:
Tvoje bile radovanje,
A nek rodu svjetlucaju.

Digitized by Google

II.

Dragini dvori.

Ulicom se od jablanah
Drage moje dvoru ide,
Bielu dvoru sa okanah
Kapela se i Klek vide.

Po oboru paunovi
Kraj živadi šepire se,
Po ribnjaku labud plovi,
Ribice se s vode kriese.

Bistar potok tud žubori,
A vodomet vodu meće,
Tuda vjetric blag lavori,
Trepetljikov list trepeće.

Digitized by Google

Visoka je tamo stiena,
Visoko je rašće luga,
Polja širom sva zelena,
Puteljak se svud vijuga.

Oko dvora samo cvieće,
Uz stobor se bršljan mota,
Slavulj tu si gnjezdo spleće...
Sve ljepota, sve krasota!

Moja draga tu djevuje,
Priroda se njoj priradja,
Duh ljepoti prilikuje,
Za prirodom ćud povadja.

Digitized by Google

III.

Želja mi.

Slavuj tu si gniezdo spleće
U grmečku ruže krasne,
A draga se tuda šeće,
Danu svjetlo čim ugasne.

A u večer, duša sama —
Duša svaka kad uzdiše,
Tad slavulja hvata mama,
Većma ruža tad miriše.

Iz grmečka toga sretna
Momu zlatu pod prozori,
Dokle traje noćca ljetna,
Miris puca, piev se ori.

Digitized by Google

Što je kažte, što milije
Od ružina miloduha?
A pjevanje, kažte, čije
Obmanjuje tako uha?

Oj da mi je bit slavujem
Barem jedne noći sjajne!
Da ju pjesmom zaludjujem,
Da joj kažem srca tajne!

Oj na divne njegve zvuke
Da mi pjesme bar naliče,
Za jada mi i neruke
Da mi mili dom prodiče!

Digitized by Google

IV.

Slika i prilika.

U odaji moga zlata,
Mramorno je tu podnožje,
A klecala svrh bogata
Slika krasna majke božje.

Divna li je i preblaga,
Skromna, nježna i premila
Sa čedom si majka draga,
Tvorba ruke Rafajila.

Iz oka joj milostiva
Majčina se ljubav sjaje,
Ljubav prava, ljubav živa,
Što na muke gotova je.

Digitized by Google

I majka se požrtvovà
Muku mučeć pri djetetu,
Bogorodni plam njegovà
I uzgojì spasa svietu.

O tu sliku i priliku
Draga dušu upriliči,
Pri tom klečeć žrtveniku
Veličanstvo božje diči.

Tu o godu gori svieća,
Samotovat draga voli,
Za majkom se povodeća
Za rod svoj se Bogu moli.

Digitized by Google

V.

Drugi uzori.

I drugijeh još uzorah
U draginu dvoru ima,
Liep su nakit liepa dvora,
Ona srećna medju njima.

Eno zidu po širini
Svilen vidiš čador popet,
Šaren sag je po tratini,
A na sagu dušek opet.

Po dušeku padè Ture,
Padè mrtav car Turakah;
A odasvud Turci jure
Na Miloša na junaka....

Digitized by Google

Eno opet mrtva cara
Pod čadorom pred Sigetom,
A na Turke, gle, udara
Umriet pošav . . Zrinjski s četom.

Gundulića eno slike,
Prerada mi, Mažurana,
Ostrožinske eno dike,
I velika dva župana . . .

Takvi zlatu materinu
Da se desi mili vojno!
Mene sreća ta uminù;
Miruj srce nepokojno!

Digitized by Google

VI.

Ona glavom.

Oči crne munjevite—
Čini meni ućinjene:
Kad se na me munjom hite,
Tad zaboli srce mene.

Kosa crna obilata,
Kakovom se diči vila:
Do petice njoj dohvata,
Meni um je obujmila.

Crnooka bjelolika
Usanah je ružičastih,
Ružica jim živa slika,
Kad b' u sniegu mogla cvasti.

Digitized by Google

A ručice te mekačke,
Nježne, sitne i punane:
Znaci njege djevojačke
I dušice pretihane!

Oj mila mi paunice!
Da razširiš ruke male..
Mili Bogo! bi l' ručice
Bi l' me živa dočekale?

Sunce nosiš u njedrijeh,
U ručicah ključe raja:
Mene sunce to negrije,
Ni se raja ja dostajah....!

Digitized by Google

VII.

Nožice joj.

Nožice joj male dvije
Zemlju gaze, slute — nebo.
Zalud skut jih vjerno krije,
Kradom sam jih ja uvrebo.

Neki dan mi s družicami
Diljem svoga ružičnjaka
Djevojačkoj u pomami
Poigrà se, poposkakà.

Na ružin se trn nabodè,
Sozuju mi nju nebožku,
Pak ju trna oslobode,
A ja s grma vidjeh — nožku.

Digitized by Google

Krasna li je ta utvora,
Obla, sitna, bjeloputù,
Ko gradivo od mramora,
Liepa tajna — biela skuta.

Njegda gvirih rad u knjigu,
Gvirio bi sad u — none,
Da pregorim težku brigu...
I mučicu... i priepone...

Al nebila tu uvrjeda,
Što sam tajnu tu odkrio:
Da tko drugi nožke sgleda,
Pjesmom bi jih prikrilio.

Digitized by Google

VIII.

Odielo joj.

Kapica je njoj na glavi,
Kapa mala a crljena,
Kad se slava kakva slavi,
Krasnim smiljem izkićena.

Zubun pristà stasu tankom'
Svrh obilna skuta biela,
A surkom bi il dušankom
Svaki put se zaodjela.

Krv i mlieko — to joj dvoje
I nebeska ta modrina:
To su dragoj mile boje
U nakitu, u haljinah.

Digitized by Google

Ponosi se svojim svadje,
A družicam napomenu,
Ako smrt ju prieka nadje,
Da ju drugač — neodjenu.

Tiem mi duhom ona diše,
Tako njoj mi raste ciena,
Jer do sebe drži više,
Nije samo — slaba žena.

A kad tuži domovina,
Srce joj je neveselo,
Tugu hrani grud njezina,
Crno nosi tad odielo.

Digitized by Google

IX.

Gůk joj.

Srami li se golubica
Golubinjim gukat gukom?
Svaka svojim glasom tica,
More svojim uji hukom.

Kad se ima vabit tica,
Tičjim glasom to vam biva;
Zar da naška gospodjica
Na svaki se glas odziva?

S mojom dikom moći nije
Već majčinim slovom sborit;
Neće drugčje, prem umije:
Angjelak je tad osorit.

Digitized by Google

Liepa li si tiem ponosom
I tiem ognjem plemenitim!
Ljepša, neg' li crnom kosom,
Neg' očima munjevitim!

Kad mi naški sboriš dušo,
Kanda čaraš čarolije,
Kanda b' rajsku ticu slušô:
Pjesnik ti se sav snebije.

Čuje majku, što mu tepa,
Što ga grli, što ga draga,
A za takva časa liepa
Pjesmice ti te premaga.

Digitized by Google

X.

Milost pjesnikova.

Pleme nam je plemenito,
U nas srce milostivo,
Pjesnik ljubi plahovito,
I osjeća dragost živo.

Pjesnik jak je uzrokovat,
Da se javi ćud ljubezna,
Pjesnik srećan zna carovat,
Gdjeno drugi dvorit nezna.

Pjesnik dragoj vilenjački
Sa nebesah siev dosiže,
A od suzah djevojačkih
Biser stvori i naniže.

Digitized by Google

Vila njemu cvieća dade
I drugoga bilja tajna,
Kojimno se ljudi mlade,
Nek je ljubav dugotrajna.

Pjesnik sunce sa nebesah
Dragoj uz grud prikriljuje,
U krilo joj zviezde stresa,
A dúgom ju opasuje.

I slavom ju zaodieva.
I privija srcu srce...
Kojoj pjesnik hvalu pjeva,
Ta se neima bojat smrce.

Digitized by Google

XI.

Pismo dragoj.

Evo, diko, pisamca ti,
Nad ručicom titra tvojom,
Okrajci su izšarati
Crljenom i modrom bojom.

U mirisu dragocjenu
Biela lista nenatapah,
Već bosiljka u list djenuh
A i suzah unj nakapah.

Devet putah pisat primah,
Devet putah pustih pero,
U pisamcu tako ima
Težkih jadah devetero.

Digitized by Google

S toga čitat pisma toga
Nemoj, nemoj sad navalit;
Mogla bi se do zla Boga
Razgnjeviti i razžalit.

Već kad jednom ti primietiš,
Da me težka muka minù,
Te i sebe srećnu spetiš
I dragu nam domovinu:

Onda pismo razpečati,
Onda, dušo, Bog i vjera,
Još će bosilj mirisati,
Od suzah će bit bisera...

Digitized by Google

XII.

Pjevanje tičicah.

Tičice ti zapjevaju
Na okolo tvomu dvoru,
Čim jim zora na bjelaju —
I ti sineš na prozoru.

Ševa vrišti, grlje guče,
Lasta šavra, kos zviždukа,
Slavuj piska i ciјuče,
Stoji cvrkut, žamor, buka.

Pozdravlja te sbor taj bučni —
Sto glasovah u izmjeni,
Sto glasovah milozvučnih,
Milim Bogom izumljenih.

Digitized by Google

Tko tičice razumieva,
Po glasu jim svak bi rekô,
Što od davna ja zapjevah:
Takve neima na daleko.

Oj rode mi mili, dragi!
I teb' tice pjevale bi,
Da što više tvorac blagi
Ćerih takvih dade tebi.

Pjevalo bi sve u domu,
Da t' je svaka kći takova,
Kô što j' gospa srcu momu,
Kô što j' dika pjesnikova.

Digitized by Google

XIII.

Sporedjivanje.

Dràža si mi, golubice,
Od predraga babe moga
I premile od majčice
I od brata rodjenoga.

Dràža si mi, dušo draga,
Od dragostih svieta svijuh
I od slave i od blaga
I istijeh od očijuh.

Jedna mi je preča samo
I svetija čast njezina,
Jer ju jednu svi imamo:
To je draga domovina.

Digitized by Google

Oj nežali, dušo, na nju,
Što je ona na srcu mi
I na umu noćju, danju,
Da od brige glava šûmi.

Dje je draga domovina,
Tu i tebe srce sluti:
Samo, diko materina,
Nek je ona na srcu ti!

Pak ću pri tom žrtveniku
Zavjet činit, Bogu služit
I ljubiti svoju diku...
I domu si dug oddužit...

Digitized by Google

XIV.

Vještine joj.

Mnoge l' ruke znadeš diko!
Znadeš tanku svilu presti,
Znadeš snovat na veliko,
Tkati, plesti, sitno vezti.

Znadeš klječat, iverati,
Znadeš skrojit odielo si,
Znadeš sašit, sastavljati,
Štogodj ženska glava nosi.

Sgotovljati znadeš jela
I držati kuću sama,
Neostavljat svoga djela
Uz veseo glas pjesamah.

Digitized by Google

Al umiješ još koješta,
Za što mnoga druga nezna,
Najprečem si zvanju vješta:
Znat ćeš majka bit ljubezna!

Znat ćeš povit, dadiljati,
I što majci baš priliči,
Sokoliće podizati,
Da se njima dom nam diči!

Nad sve pak si vješta, dušo,
Predobit me vrlinami —
I — od tebe što sam slušo —
Rodoljubnim pjesmicami.

Digitized by Google

XV.

Majkovanje.

Znat ćeš majka bit ljubezna:
Tetošiti oko ćeda,
U nevolji biti triezna
I u redu dat mu reda.

Znat ćeš, što mu zdravlju tiela,
Što li prija zdravlju duše;
Jer si tajne razumjela,
Štono svietom pokrenuše.

Slobode ćeš zelen borak
U srce mu usaditi,
Da mu krepak bude korak,
Da neznade podlim biti.

Digitized by Google

Ljubav roda bit će mlieko,
Kojim ćeš ga zadajati,
Uputit ćeš srce mehko,
Što je liepo osjećati.

Crkvica ćeš biela biti,
Puna milja, spasa, luči...
Ti ćeš čedo naučiti,
Učiona što neuči.

Oj za dragom nesudjenom
Za takovom — ja uzdišem,
Ob uzoru dragocjenom
Milom' rodu pjesme pišem.

Digitized by Google

XVI.

Očajnik.

Rieka teče valovita,
Pak se pjeni, šumi, uji,
Talasom se uz brieg hita,
Vrtlog vrti, silno struji.

Dovele me moje oči,
Na tu rieku kob nanesla,
Te u čamac malen skočih
I latih se vjerna vesla.

Pak niz rieku tiho brodih
I ribice krasne lovih,
K briegu kadkad plav ugodih,
Na kopnu se sreće dovih.

Digitized by Google

Al pred dvorom draginijem
Tu me bilo sve zaneslo,
I čim k briegu prignat mnijem,
Ukradè mi Ljeljo veslo.

I na vrtlog plav nanijè,
Gdje se vrtim svega reda;
Oteti se moći nije,
A Ljeljo mi vesla neda.

Dragu vidim, k njoj nemogu,
Nje se mahnut vir nedade:
Ja se motam na vrtlogu,
Draga za me i neznade.

Digitized by Google

XVII.

Dika biljarica.

Dika mi je biljarica,
Biljke, trave sve poznaje:
To joj mila dangubica
A i korist obilna je.

Dika vrlo na um prima,
Koji paulj sieno sladi,
U kog bilja lieka ima,
Od kog li se otrov gradi.

Pak u travi, pak u bilju
Božja čuda razabire,
I u slastih izobilju
Ručice se k nebu šire.

Digitized by Google

Nabrala si dosta bilja,
A čudesa liek joj tvori —
I ja k njojzi po liek šiljah:
Od onda me mora mori.

Poslala mi gorka cvieta,
Pelenova gorka lista;
Š nje me od tad muči sjeta
I gorkijeh jadah trista.

O m a n popih s prvim glasom,
Što joj s grlca čuh zvonjeti;
O d o l j e n joj za pojasom:
Nemogu joj o d o l j e t i.

Digitized by Google

XVIII.

Striela.

Krasno sielo bilo tamo
U draginu dvoru bielu,
Sborilo se naški samo,
Biah i ja tu na sielu.

Mladić nàšô s' tu vilovit,
Počè pjesmu — bila moja —
Počè pjesmu krasnoslovit,
A zapanjen ja vam stojah.

Prvi put si diku gledah,
Stao pucat sviet mi novi,
Oko š nje se puste neda....
A uznešen mladić slovi.

Digitized by Google

Vrjedovita s mog gledanja
Mahalicu dika nadje
I glavu si njom zaklanja:
Za oblak mi sunce zadje.

Svrši mladić. — Hvale tušta,
A gdjetko bi i uzdahno.
Mahalicu dika spušta
Polagano . . . polagano . . .

Dospjè oblak do pod oči,
Ustavì ga ruka biela,
A iz oka iskra skočì . . .
Sievnù . . . munù . . u me striela.

Digitized by Google

XIX.

Pobratimstvo.

Ćerke roda ponosite!
Što me dosle tek — čitaste,
S pjesnikom se pobratite,
Po Bogu mu sestre da ste!

Evo moje tamburice,
Gdje vas puti, gdje vas prosi:
Osvjetlaj si svaka lice,
I svojim se svud ponosi!

Nije podlo ni hrdjavo,
Čemu vaš vas pjesnik uči,
On vam neda, srce zdravo
Pod tudjinstvo da se skuči.

Digitized by Google

U to ime, duše mile,
S pjesnikom se pobratite!
Uza-nj će vas branit vile;
Tamburu mu vi kitite!

Vrli naši svećenici,
Molitvu će svrh nas reći,
Što l' zapjeva brat sestrici,
Od srca će srcu teći.

Samo, zlato nesudjeno,
Ti nezov' me bratom svojim;
Na glas taj bi umom šeno,
T'ako ti se sreće bojim!

Digitized by Google

XX.

Dobra molitva.

Kad svatovi, sestre, dodju
Po vas koju — tad od pobra
Sestri svakoj tom zagodju
Molitvica evo dobra:

„Nit mi išla za nedraga,
Nit te dragi kad omrzo!
Preo srećna pošav praga
Prag srećniji našla brzo!

Ni s nevjere nezaplači,
Ni s nesreće duhom kloni!
Čvrstu volju Bogom jači,
A uz dužnost svud prioni!

Digitized by Google

U svemu ti Bog pomago,
I čila ti dó poroda,
I natekla liepo blago,
Svakom' trudu našla ploda!

Darivanju kad je redak,
Za Boga se nenamršti!
Kad je rodu u napredak,
Pune, pune daj pregršti!

Dodju l' *tvoji*, diko, svati,
Tvoj nedragi uzdišući
Molitvu će ipak dati,
Makar srce teglo — pući.

Digitized by Google

XXI.

Velebit.

Velebit je vela gora,
Velebitna baš planina.
Nas od sinjeg dieli mora
I od braće Dalmatinah.

Al nam Knežić glasoviti
Goru drumom prevalio,
A i munja tud već hiti,
Velebit se ponizio!

Još će doći parna kola,
Kroz utrobu m' put će naći:
Zahman prieči stiena gola,
Bratu će se brat primaći.

Digitized by Google

Od istog je Velebita
Nesreća mi — gora veća,
Od mog sunca žarkovita
Razstavlja me zlomisleća.

Toj nesreći nema kraja,
Kroza nj' nema puta, staze,
Ja nemogu do svog raja,
Tužno moji dni prolaze.

A nesreći, s koje patim,
Tolika je kleta sila,
Da se gore ja dohvatim,
To bi sva se posušila!

Digitized by Google

XXII.

Vrzino kolo.

Na vrh divskog Velebita,
Na tjemenu njegvu golom
Čistina je kamenita,
Vrzinim se zove kolom.

Izučivši dvanajst školah
Tu po dvanajst dodje djakah
I vrzina posred kola
Uče knjigu vilenjakah.

Uči svaki moć prirode,
Moć udesa i slučaja,
Cienu volje i slobode
I nadzemnog doticaja.

Digitized by Google

Od orlovah uči surih
Letjet nebu pod oblake
I da očma nezažmuri
U sunčane gledat zrake.

Tu se negda i ja spetih,
Zadah braći vjeru jaku,
Suncu žarkom viek posvetih
I zvjezdici i mladjaku.

Sunce ti si nad oblakom,
Kom' u domak smjet mi nije;
A zvjezdica nad mladjakom
Znaš, što mi je, što li ti je!

Digitized by Google

XXIII.

Kićeno kolo.

Igra kolo naokolo
A u kolu brat do brata,
Rodoljubje nas podbolo,
Tko se uzda taj se hvata.

Po izbor su tu junaci,
Sto drugijeh jedan valja,
Sastali se poštenjaci
Iz našijeh svih zemaljah.

Nepazi se u nas više,
Koje vjere tkogod bio,
Kakovim li pismom piše,
Svak u kolu brat nam mio!

Digitized by Google

Ta rod smo si po jeziku,
Kojim majke naše sbore,
Kojim evo slavim diku
U noć kasnu, u cik zore.

Nakante se sestre dakle,
Izkitite kolo naše:
Nebi l' napried nas pomakle
Silom divne njege vaše.

I ti željo srca moga!
Hajd u kolo, skokni skokom;
Al se hvataj uz drugoga,
I nežež' me crnim okom!

Digitized by Google

XXIV.

Moja bezposlica.

Ima ljudih bezdušnikah,
Nedogrdih njima ničim,
Al me krive — stara vika —
Da, kad pjevam, bezposličim.

A ja tužan u noć bdijem,
I vilu si sjetnu mitim,
Dok joj sladak glas izvijem
I pjesmice te izkitim.

Mnogo putah pri toj radnji
Zoru zlatnu ja prevarim;
Da nebude rod mi zadnji,
Budit si ga pjesmom marim.

Digitized by Google

U nevolji, u nesgodah
Bojske svaku pjesmu gradim,
Rad bi dobru svog naroda
Za nj' se mučim, bogoradim.

Smiju mi se, gle, prijazno,
Neradom me potvaraju,
A gdjekada bezobrazno
Pjesme moje svojataju.

Nije nije pjevat lasno,
A i nije pravo znati,
Što je više men' opasno,
Diku ljubit, il pjevati.

Digitized by Google

XXV.

Želja zore.

Zlatna zoro! svani skoro,
I donesi svog grimiza!
Pored drage stani zoro,
Da vas obje gledam s bliza.

U mog zlata više sieva
I krasnije rumenilo;
Kad mi sine, krv ogrieva
I razigra srcu bìlo.

Zlatna zoro! svani skoro,
I donesi biser rose;
Bez rosice ja izgoroh
Pred suncem si crne kose.

Digitized by Google

Zlatna zoro! svani skoro,
U slavi joj cvieće kaži,
Srdašce joj da oporo
Na pogled se taj razblaži.

Zlatna zoro! svani skoro,
I dovedi danak bieli!
Rod te čeka, nejdi sporo,
Tebe i dan davno želi.

Zlatna zoro! svani skoro,
Olakšaj mi bezsanicu;
Dragoj kaži, zlatna zoro!
Gorke suze trag na licu.

Digitized by Google

XXVI.

Krivljenje drage.

Što me, sunce, mamit skoči
Na očice crne, krasne?
Kad će drugi ljubit oči,
A luč meni da ugasne.

Što na lice mamit uzè?
Kad će drugi dragat lice,
Ja da jadan ronim suze
Tužne brojeć godinice.

Što me mamiš na ručice?
Kad ih kaniš širit drugom',
A da ja se sa strančice
S mojom sestrim težkom tugom.

Digitized by Google

Što me mamiš na vrline,
Na prednosti i ljepote?
Kad već vidiš u prvine,
Da mi drugi tebe otè.

Al krivit te što nastojim?
Kad je moje sud sudbine,
Da za dobrom a za dvojim
Srdašce mi uviek gine.

Prvo voljno dobro moje,
To je sreća moga doma;
Drugo dobro, znadeš tko je:
Zalud idem za oboma.

Digitized by Google

XXVII.

Sreća djevovanja.

Djevuj, caruj dušo moja!
Dok ti samoj bude dosti,
I mahni se nepokoja,
Težka jada i žalosti.

Djevuj, caruj dušo moja!
Još ti ševa eto pjeva,
Još je svaka pjesma tvoja,
Još ti briga nedodieva.

Tvoje kolo, tvoja slava,
Tvoja igra i igrište!
Od tebe se dužnost prava,
Niti žrtva još neište.

Digitized by Google

Tvoj je vienac, cvieće tvoje,
U cvieću je meda — znadeš;
A mladići spremni stoje,
Da bar jedan cviet im dadeš.

Nedaj cvieća nijednomu,
Nit prstena, dok je dvojno,
Dal je vjeran rodu svomu,
Prema tebi da l' je vojno.

Diči mi se svojom cienom,
Djevuj, caruj, užij sreću:
Bar, dok niesi pod prstenom
Ljubomoran stradat neću.

Digitized by Google

XXVIII.

Bogorodičino cvieće.

Oj ljiljane, živa sliko
Nedužnosti i čistoće!
Liepo cvieće bjeloliko!
Tebe mi se slavit hoće.

Tebe nam je božja mati
Od sveg cvieća zemlje ove
Izvoljela izabrati,
Da se njezin cvietak zove.

Mirisi se tvoji šire,
S dalek ih je spetit moći,
A daleko glas dopire
Nedužnosti i čistoći.

Digitized by Google

Divan pogled, kad djevojče
Tebe nosi još nejačko.
Oj ljiljane mirogojče!
Pravo s' cvieće djevojačko.

S tog sestrice ljiljan-cvieće
U srce si usadite,
Te nedužne i srameće
Svietu na glas izidjite.

Moja j' ljubav pretihana,
Svetoduha i u muci;
Jer je draga struk ljiljana
A u božje majke ruci.

Digitized by Google

XXIX.

Božja slava.

Slavi, dušo, višnjeg Boga,
Hvalu božju liepo sbori;
Jer ti dadè dobra mnoga,
Jer te tako liepu stvori.

Od Boga ti oči crne
I u oku munja živa,
S koje srce moje trne,
Duša mi se sva snebiva.

Od Boga ti crni vlasi,
Svila tanka nepredena,
Kojom um mi oplela si
U obilna dva pramena,

Digitized by Google

Od Boga ti te ručice,
Biser-zubi i ustašca,
I stas vitak i nožice
I krv milog tvog srdašca.

Od Boga ti zemlja ova
Stan veselja, raj milinah,
Tvomu rodu od vjekovah
Mila, draga postojbina.

Od Boga ti jezik krasan,
Kaž' nam, dušo, radost pravu,
Pjevaj, pjevaj u glas jasan,
Pjevaj liepu božju slavu!

Digitized by Google

XXX.

U dragin pomenik.

Svakog dana, zlato moje!
Spomeni se, rodu što si,
Spomeni se krvi svoje,
Spomenom se tiem ponosi!

Spomeni se svakog časa,
Milovat ga imaj brigu:
Majke svoje mila glasa,
I pomoz' nam širit knjigu.

Spomeni se sjajnih glavah,
Što no za dom pogiboše;
Spominjat je dika prava
Zrinoviće i Miloše.

Digitized by Google

Spomeni se svog poštenja
Na kome je življet nami,
I spomen' se poniženja,
Kad se narod kćerih srami.

Spomeni se svednevice,
U molitvi roda sreće!
Ti se moli, te bogdice
Pjesnik slogu doželjet će.

Spomeni se onog jošte,
Koji s tebe, dušo, strada,
Koj ti nosi te milošte
A milju se tvom' nenada.

Digitized by Google

XXXI.

Hrvati i Srblji.

Kako bi si narod zvali?
Dragi Bože, tko će znati?
Kad smo već se lučit stali,
Budmo Srblji i Hrvati.

Budmo jedno a i drugo,
Pak se mržnje okanimo;
Nebi l' nam se vrag nerugo
I koristi s nas neimo!

Kad još mržnje nebiaše,
A s Francuzi rat vodismo,
Oni braćom nas prozvaše,
Jer se bratit obljubismo.

Digitized by Google

Budmo dakle sbilja braća,
Kad nas jezik spaja, veže
A na mudrost um se svraća:
Gje je više, da preteže.

Golubice! neznam, što si,
Hrvatica il Srbkinja?
Al se tobom rod ponosi,
Ćud u tebe golubinja.

Ti mi gučeš naški krasno,
U srce mi gûk se dube,
Tko nas čuje, reć će lasno:
Grlice se dvije ljube.

Digitized by Google

XXXII.

Sudbina mi.

Na muke sam, draga dušo!
Rodjen više, neg' na lasti:
Dost sam veće grka kušo,
A još malo, malo slasti.

Kap o listu visjeh prosta,
Pomroše mi moji rano,
Bez svojštine jadan ostah,
Kano drvo okresano.

Kolikom se kinjbom kinih,
Bog to znade, braća znadu;
Za to, za 'no, što načinih,
Dâli drugim čast, nagradu.

Digitized by Google

I ti slavni pokojniče!
Smjesti mnogu kukavicu,
Dadè, što se komu sviče,
Men' ni da bi bar — koricu.

I dan danas mučim mùku,
Srce k zlatu svom nesmije;
I dan danas vičem kuku!
Tužan rod mi složan nije.

Sve odkajah griehe odje,
U raj doć ću, bilo kako;
Ako l' draga tamo dodje:
I u raju naopako.

Digitized by Google

XXXIII.

Lisinski.

Oj Lisinski, tužni druže,
Domaćine smrtnog stana,
Druže sveze ponajuže,
Spominjanje krasnih danah!

I ti brate mlad ljubljaše
To milinje gudbe zvučno
I list zelen gore naše
Prekoredno, bjesumučno!

Oj da si mi tu na svietu,
Ti bi znao shvatit jedan
Glasom divnim tugu svetu
I ljubavi pogled žedan.

Digitized by Google

A ovako, moj Lisinski!
I za tobom pjesnik plače,
Plače gorko drug starinski;
Jer nam zviezda brž' zamačè.

Mi smo krivci težke sudbe,
Nehajstvo ga naše skrši,
Taj bogataš naše gudbe
Kukavno li jadan svrši!

Imao je puštit dragu
Puštit divno miloglasje,
A neimo tomu snagu . . .
Zla kob, druže, stigla nas je.

Digitized by Google

XXXIV.

Tri mi tuge.

Pred dvorom joj tica pjeva
Slavuj tica, siva, mala.
Ni u koga nezadieva,
Men' je tuge tri zadala.

Prva tuga na srdašcu,
Da nemogu kano slavlja
Bit na blizu mom sunašcu,
Da kraj mene poboravlja.

Druga tuga puna jada,
Što se pjesma slavuljeva
Sto put više njoj dopada,
Neg li što joj pjesnik pjeva.

Digitized by Google

Tuga treća a najveća,
Što mi krati milosrdja,
Ništ za mene neosjeća
Na suze mi svakdan tvrdja.

A da tugu razumieva,
Bistar svjedok to svjedoči,
Jer kad slavuj tužno pjeva,
Suze tope crne oči.

Oj slavuju! S grla milog
O mom plaču milje toči,
Suzu jednu men' u prilog
Na crne joj dovij oči!

Digitized by Google

XXXV.

Pjesma.

Pjevaj, diko, tanko, glasno,
Nek se za dvor srećan znade
I za tvoje grlo jasno
I liepe nam za navade!

Kad pozdravlja pieto zoru,
Zapjevaj nam božju slavu;
Kad oživi sve u dvoru,
Pjesmom slavi slogu pravu.

Kad pod veče mrak se lovi
I uzdiše svaka duša,
Ti si pjesmom dragog zovi,
Ako dragi i nesluša.

Digitized by Google

A kad družtvo gdje se nadje,
Ti zabavu pjesmom sladi;
Nij' od pjesme slasti sladje,
A tko pjeva, zlo neradi.

Gdje nam mladež, drage gdje su,
Po kolibah i po dvorih,
I pri sjajnom našem plesu
Nek nam pjesma svud se ori.

Jer tko naš je, pjesmu ljubi,
I u crkvi i u kući,
I na radu, na dangubi:
Mi smo narod pjevajući!

Digitized by Google

XXXVI.

K l e k.

Pogledaj de krasotice!
S nedaleka našeg Kleka:
Po njem div se lego nice,
Sudnjeg dana mrtav čeka.

Tamo glava pod kacigom
A oko nje rusa kosa,
Namršteno čelo brigom,
Eno brade, brka, nosa.

Gle koljena i dvie stope,
Sve to vidiš povrh Kleka;
Tu se grdan mrtac pope,
Da počiva do viek viekah.

Digitized by Google

Kraljević je ono Marko,
Nije mrtav, nego spava,
Sine l' slavi sunce žarko,
Da se s Turcî ogledava!

Uzor nam je on vrline
I junačtva i dobrote,
On za svoje sto put gine,
Brani ljubav i sirote.

To t' je slika naroda mi,
Štono duh mu san boravi. —
Prene li se, blago nami,
Blago mojoj tad ljubavi!

Digitized by Google

XXXVII.

Noćno sunce.

Nopal — cvieće velecvietno
Cviet je, dušo, čudnovati:
U toplo ti doba ljetno
Samo jedne noći cvati.

Meni se je prvim gledom,
Kad ga vidjeh cvasti krasno,
Pod visokim Domogledom
Pričinilo sunce jasno.

Bila liepa mjesečina —
Za dva draga liepe sreće,
Kad zavlada svud tišina,
A njih dvoje tud se šeće!

Digitized by Google

Sam se šetah, popostavah,
Gledah noćna za zahladja,
Kako cviet se razcvjetava
Nalik suncu, kad se radja.

Zlatne zrake cviet razavi
Prosù miris od vanilje . . .
Do pred zoru zene, mavi,
Tad docvalo čudno bilje.

Milost tvoja u istinu
Tom je cvietu nalik dosta,
Samo jednom kroz mrak sinu,
Nepristupna od tad osta.

Digitized by Google

XXXVIII.

Pjesnikovi dvori.

Dodji dušo momu dvoru
Dodj' od želje malo k meni;
Dodji vidjet zelen goru,
Kako mi se svedj zeleni.

Dodji vidjet dvorac mali:
Navrh gore njeg mi vila
Od vedracah sjajnih sali,
Krov mu zlatom pozlatila.

Kud me gorom oko vodi,
Kud se krepkom nogom penjem:
Biserom mi javor rodì,
Rodì dragim bor kamenjem.

Digitized by Google

Kudgodj kročim: samo cvieće,
A po polju zlatno klasje;
Pokraj vode žuboreće
Čuješ grma miloglasje.

Golublje mi biser bere,
Labudovi brod mi nose
Jelen brzi, plaho zviere,
On me nosi preko kose.

Al u dvoru kukavica —
Na tamburu moju sjela.
Dvor da sine od tvog lica —:
Ta bi tica odlećela.

Digitized by Google

XXXIX

Plitvička jezera.

Crne oči! vidjet hod'te,
— Zla nikada nevidjele! —
Vidjet hodte te krasote
Male naše sred Kapele.

Izpod Kika, izpod kose
U korita u sedmera
Bistre vode nabralo se,
Te postala tud jezera.

Voda buči, voda skače
U jezero sa jezera,
A iz sedmog niz dumače
Korana ti nizu tjera.

Digitized by Google

Voda skače niz strmêni,
U zelénac sipa brašno,
Kraj stienja se grm zelènî —
Gledat krasno a i strašno!

Nije sedam to jezerah,
Već je naših sedam jadah;
Da nam sreća boljku smiera,
To bi bilo sedam nadah!

Ni Korana ono nije,
Siromaštvo već je naše,
Što polieže s jadah tijeh,
S kojih naši zaostaše.

Digitized by Google

XL.

Sava.

Teče Sava od Triglava
Iz slovjenskog zavičaja,
Od Triglava do Dunava
Tri plemena k jednu spaja.

Teče Sava od Triglava,
Poji zemlju hladnom vodom;
Savom plovi majka Slava
Ogleda se medju rodom!

Medju rodom slogu žudi,
Djece svoje zna potrebu,
Te slovjensko ime nudi
Biogradu i Zagrebu.

Digitized by Google

Tužno motri tužne kraje,
Gdje joj nekrst djecu bije,
Odkle čuje jauk ráje,
A u pomoć brat nesmije.

Rieko svetih čuvstvah naših!
Po zelenu teci sagu,
Te divotno srebrom paši
Postojbinu braće dragu!

Teci, plini niz poloje
Te odplini naše jade;
Rodu kažuj pjesme moje,
Da za dragu, za me znade.

Digitized by Google

XLI.

Zagreb.

Moj Zagrebe, željo moja!
Hoću li te doželjeti?
Hoće l' srce nać pokoja,
Nasladjat se Tobom smjeti?

Da u svetog kralja hramu
Divotami oči parim,
Svetom pjesmom Bogu samu
Da na sreći blagodarim!

Sa dveracah da u zoru
Posavje mi pukne ravno,
Da daleku gledam goru,
Velebitsko stienje stavno!

Digitized by Google

Po nasadu vladičinu
Da potražim svoje seje,
Sliku tjeram djevojkinu
Dok u cvieću nestane je!

Da po krasnu Maksimiru
Blažen švrljam i uzdišem,
U kolibe tihe miru
Nove pjesme da vam pišem.

Da poznatih glas zvonovah
Časove mi objavljuje,
Da me bratska rieč drugovah
I potiče i raduje.

Digitized by Google

XLII.

Božić.

Mila moja pobožnice!
Božićuj mi po našinski!
Nedaj ništit nemarice
Spominjanjah raj djetinskih!

Slamice si daj unesi,
Po koj orah po njoj baci,
I česnicu još umiesi
I žita si drž' pri šaci.

Ljudi puške nek izmeću,
Žeži svieću liepom sgodom,
Pak u ruci držeć svieću
Mirbožaj se s milim rodom!

Digitized by Google

Pjevaj, srce, sladke pjesni,
Il „roždestvo“ ili onu:
„Rodio se kralj nebesni“
Kako umieš po zakonu.

Oj da mi je kojom srećom
Božićevat s tobom smjeti,
Pak da s nježnom tvojom smećom
Dopane me cjelov — sveti:

Ja bi ti se posvetio,
Živ bi u raj došo taki,
Kod Boga bi izhodio,
Nek je božić danak svaki.

Digitized by Google

XLIII.

Živio!

Kad se vragu napadniku
Najgoremu mi otesmo,
Urnebesnu začuh viku,
Začuh tebe glasna pjesmo!

Složno, glasno povikasmo:
I „živio!“ i „živili!“
Kand' za tudju i neznasmo,
Naša nam se brž' omili.

Zahman da sam i mramoran,
Na klik taj mi krvca plane;
Gdjegod čujem klik gromoran,
Pobjeda mi na um pane.

Digitized by Google

Ljudina li probesjedi
I kad sveta čuvstva budi
A svaka mu zlata vriedi:
„Živio“ se tisne s grudih.

Kad nas brani, pravdu čini
Kralj naš svietli, milostivi,
Po svoj čuješ domovini:
Neka Bog ga dugo živi.

I ja evo podvikujem:
Živio mi kralj s narodom
I pjesmica sa slavujem
I sunce mi sa slobodom!

Digitized by Google

XLIV.

Pijanka.

Oj dičice materina!
Bielom rujom pjesniku si
Uspi čašu rujna vina,
Da nektara slast okusi.

Nedraga si napoj žedna,
Žedna tvoje miloštice;
Dosta mu je čaša jedna,
Da preda te pane nice.

Pak zamoli domaćina
I prestroga nastolnika,
Da nesipa više vina
Opojena u pjesnika.

Digitized by Google

Komu znate, nazdravljajte,
I slovite slovo shodno,
I pjesmicu odpjevajte,
Živte svojski i slobodno!

Samo silit nemojte me,
Da mi vino um omami,
Da sramotim slavsko pleme,
Da se draga mene srámi.

Il naredte, Bog vam davo!
Da se mogu odkupiti:
Tad ću za te majko slavo
Sve po devet čašah piti!

Digitized by Google

XLV.

San.

Drugi ob noć snom se lome,
A ja sanjam po vas danak,
Te na javi jadu svome
Znam podmetnut srećan sanak.

Sanjam dušo, nešto malo
Da sam ti se ognjem sviko,
Da t' je srce tinjat stalo,
Da me ljubiš — sladka diko!

Sanjam, da me sreća kumi,
Po dvoru mi da se šećeš
I sa ruke na ruku mi
Glavu milu da prèmećeš.

Digitized by Google

Sanjam, da mi dao Bogo
Naći žicu zlatne rude,
I kamenja dragog mnogo,
Čista srebra sve na grude.

Pak da tratim milione,
Na veliko sve da snujem,
I da gradim glumione,
Da vještine udomljujem.

Da na ponos rod si silim,
Da bogatim vrstne glave,
A da s pjesmom ja se krilim
Iznad hladne vode Save.

Digitized by Google

XLVI.

Junakovanje.

Ljut mi vranac poigrava,
Poda mnom se pjeni, znoji,
Mom se prstu pokarava,
Mog se glasa biesan boji.

Na ruci mi sjedi soko,
Pazi svoga gospodara,
Kud mu ljuto brije oko,
Komu li se propast stvara.

Uz srce mi mač prijanja
Izza pâsa mala — reži,
S puta mi se vrag uklanja
Iz preda me zmija bježi.

Digitized by Google

Po velikih kad je dvorih
Pravdu branit i istinu,
Ponosno se glas moj ori,
A za mili dom poginuh!

Kad je umlje izumljeti,
Uzruja se krepka duša
I ponosno nebu leti,
Voljno rod mi pjesmu sluša.

Zar te sve to neopaja,
Bojiš li se mužke ćudi?
Misliš, dušo, nenać raja
Na junačkoj burnoj grudi?

Digitized by Google

XLVII.

Djurdjev danak.

Djurdjev danče! dodj' u slavi,
Da mi gora listom lista,
Da mi cvieće opet mavi,
Da u sjaju sviet zablista.

Da odletim do potoka
Ohladit se u brzici,
Da od žarka bježim oka
Nježnoj tihoj ljubičici.

I da skočim vidjet prvi,
Kako rod se djèla làća,
I sve živi, vrije, vrvi,
Za napredkom teku braća.

Digitized by Google

Da prionem š njima i ja
Dug oddužit vieka svoga,
I da sjeme brzo klija
S blagoslova višnjeg Boga.

Oj svanuo djurdjev danak:
Što imamo prvih glavah,
Da nam dodju na sastanak,
Da djurdjevska bude slava.

Javilo se njoj proljeće,
Da zaželi i uzdahne,
Pak da onda, koje sreće,
Pjesnik dragoj na um pane!

Digitized by Google

XLVIII.

Knjižici toj.

Knjigo mala titnjaj, rasti,
U zlato se sva odjeni,
Budi duhu izvor slasti,
Budi oku cviet zeleni!

Znaš, kojoj ćeš na koljence,
Kojoj tebe ja posvetih.
Znaš sestrice poimence,
Kojim imaš omiljeti!

Gledaj biti u voljici
Slovenskomu liepu čedu
I Srbkinji, Hrvatici,
Što te sve tri razumiedu.

Digitized by Google

Puti knjigo sestre troje,
Puti dike sve vesele:
Da je milo svakom' svoje;
Nebi l' tebi prevoljele!

Blago si ga tebi tada:
Na ručicah nježnih bielih,
Uz srdašca topla, mlada,
I na samu i po sielih.

Blago si ga pjesmam mojim
A na ustah ružicastih!
Na srdašca sestram trojim
Uzdasi će moji pasti!

Digitized by Google

XLIX.

Hvatanje slamke.

Na vilinu na poljicu
Zlatno klasje već dožnjevam:
Ostavit je tamburicu,
Hora mi je, da dopjevam.

Čas je, da se kocka baca:
Nas smo dvoje sad posamke,
Poput družnih žetelacah
Ajdemo se hvatat slamke.

Drž' po sriedi slamke dvije,
S jednog kraja ti uhvati,
S drugog meni hvatati je,
Da znam što će sudba dati.

Digitized by Google

Istu l' slamku spopanemo:
Bud' mi duši sladka seka,
Da se tadaj milujemo,
Dok je svieta, dok je vieka.

Ako li se razminemo,
Drugu slamku ja popanem:
Da se dušo razstajemo,
Ja da s tugom sam ostanem.

Pak da idem svieta širom,
Da se tužim majci Slavi,
Pak da gledam slamku smirom,
Od tebe me što razstavi.

Digitized by Google

L.

Praštanje.

S Bogom, dušo, ja odlazim,
Od tebe se kradom kradem,
Ni, kud stupam, ja nepazim,
Ni, kamo ću, ja neznadem.

Na oči ti neću više,
Jer je strah me crna oka.
Zadnjoj nâdi kraj se piše,
Ni pri Bogu nij' utoka!

Čini mi se tako biva,
Kad je s ovog svieta poći;
Tu ti nema opoziva,
Poći nam je a nedoći.

Digitized by Google

S Bogom dakle liep andjele,
Nagledat se kog nemogoh,
Kog milovah tako vele
I s kog stradah tako mnogo.

S Bogom ostaj, sreću steci,
Kušaj svjetske sve milote;
Pak nije li, onda reci,
Srce moje vriedilo te.

Bukti srce to u tielu,
Dok još viek mu traje kratak;
A mom nekad u pepelu
Još će tinjat taj žeratak.

Digitized by Google

Tumačenje.

Kriesnica, latinski *cicindella*, njemački *Johanniswürmchen* zove se po nekojih krajevih svietnjak, svitaljka ili svitac.

I. Kries je vatra, što se loži u oči Djurdjeva, Ivanja i drugieh svetacah ili povodom kakve slave ili veselja, n. p. berbe.

Postanje kriesnicah od iskricah priča je narodnja.

Lomača je lat. *fascis sarmentorum*, nj. *ein Bündel Reiser*.

Svjetlucati, svjetlucanje, lat. *micare*, *micatio*, nj. *blinken*, *das Blinken*.

Bajanje l. *incantatio*, nj. *das Zaubern*.

II. Lavoriti l. *flare (de vento leni et miti)*, nj. *sanft wehen*.

Trepetljika ili jasika l. *populus tremula*, nj. *Zitterpappel*.

Puteljak, putak, mali put.

III. Grmečak, grmak, grmić, dim. od grma, l. *fruticetum*, nj. *Gebüsch*.

Mama, mámiti se l. *furor*, *in furororem*

Digitized by Google

agi, nj. *Wuth, Flamme, in Wuth gerathen, entflammen.*

Obmaniti, obmanjujem, l. *decipere, captare*, nj. *bethören.*

Zaluditi, zaludjujem, reći će isto, što i obmaniti, samo u blažijem smislu.

Nèruka, l. *fortuna adversa*, nj. *Unglück.*

IV. Odaja, l. *cubile*, nj. *Zimmer.* *[bescheiden.*

Skroman, a, o, l. *submissus*, nj. *demüthig*,

Upriličiti, l. *conformare, (v. c. animum cognitione excellentium virorum, vel ad illustre quoddam exemplum)*, nj. *nachbilden, formen.*

Samotovati, l. *solitariam vitam agere*, nj. *allein leben, allein sein.*

VI. Čini, l. *incantatae res*, nj. *Hexereien.*

VII. Nona ili noja veli se tepajući na mjesto noga, nožka ili nožica.

Utvora, l. *visio* nj. *Erscheinung.*

IX. Osorit, l. *iracundus*, nj. *gähzornig, zürnend.*

O rajskoj tici pripoviedaju, da se čoek, koga ju dopane slušati, zapanji i od same radosti da neosjeća, kako se brzo vrieme izmiče. Tako se priča, da je njeki kaluđjer na svetoj gori punieh dviesta godinah rajsku ticu slušao, ni šta okusiv, ni s mjesta se nemaknuv.

Digitized by Google

X. Siev ili sievak, l. *fulgor*, nj. *der blitzende Schein.*

XII. Bjelaj, odkle se dan bieli, lat. *oriens*, nj. *Osten.* (Isto tako veli se mračaj, odkle se mrači, l. *septemtrio*, nj. *Norden.)*

„Tepati komu“ veli se, kad koga na djetinsku miliem imenom zoveš, n. p. tale (otče), mâjo (majko), sele (sestro), brajo, brale (brate), ujo (ujače), majeski (n. mj. malješki) i t. d.; znači dakle jako mile besjede rabiti.

XIV. Klječati i iverati načini su tkanja šaranicah (sagovah), pregačah i torbakovah.

Dadilja, lat. *ancilla curans parvulos*, njem. *Kindsfrau*, odtud i glagolj dadiljati.

Vrlina, l. *virtus*, nj. *Tugend.*

XV. Majkovanje, lat. *quod matris est, explere*, nj. *das Wirken als Mutter.*

Tetošiti oko koga, l. *fovere*, nj. *pflegen.*

XVI. Očajnik, u smislu njemačkoga „*der Verdammte*“, *der Verzweifelnde*, l. *homo desperans.*

Vrtlog, l. *vortex*, nj. *Wasserwirbel.*

Ljeljo, l. i nj. *amor.*

XVII. Biljarica, l. *herbaria*, nj. *Kräuterkennerin.*

Paulj, l. *graminis herba*, nj. *Grashalm.*

Oman, l. *inula helenium*, nj. *Alant.*

Digitized by Google

Odoljen ili odoljan trava je nekakva, od koje se pjeva:

Da zna ženska glava,
Što j' odoljan trava,
Svagda bi ga brala,
U pas ušivala,
Uza se nosila.

Odoljeti, l. *resistere*, nj. *Widerstand leisten.*

XVIII. Sielo, l. *consessus*, nj. *Sitzgesellschaft.*
Vilovit, l. *furibundus*, nj. *feuerig (exaltirt).*
Vrjedovit, l. *offensibilis*, nj. *empfindsam.*
Mahalica, l. *flabellum*, nj. *der Fächer.*
Tušta, l. *quam plurimum*, nj. *unendlich viel.*

XX. Dobra molitva, l. *benedictio*, nj. *Segensspruch;* dobru molitvu daju roditelji kćerci, braća sestrici, kada na vjenčanje polazi. (Vidi Vukov rječnik.)
Zagodje, l. *occasio*, nj. *Gelegenheit.*

XXII. Vrzino je kolo u nas sastanište vilenjačko. Kad je tko vrlo oštrouman i dosjetljiv, onda se za njega obično kaže: „taj je bio na vrzinu kolu!“ Kajkavac bi za takva mudriaša kazao, da je trinaestu školu izučio.
Vilenjak ili vilovnjak čoek je, u kom su vile, t. j. koji je vrlo uznešen i slobodan.

Digitized by Google

Takvu čoeku vile bilja dadu, da ga nitko nemore prevariti, nadjačiti. i. t. d.

Na Velebitu ima sbilja mjesto, koje se zove „vrzino kolo“, i gdje se, kako narod kaže, vile igraju.

XXIII. Kićeno kolo zove se, kad se mužko i žensko unj uhvati.

XXIV. Bojske, l. *timide*, nj. *furchtsam*.
Bogoradim t. j. prosjačim.
Svojatati, l. *arrogare*, nj. *sich zueignen*.
Opasan, l. *perniciosus*, nj. *verderblich*.

XXV. Bezsanica, l. *dum privamur somno*, nj. *Schlaflosigkeit*.

XXVIII. Bogorodičino cvieće ljiljan, lier, l. *lilium*, nj. *Lilie*.
Mirogojac (mirogojče!), lat. *pacificus*, nj. *friedenfördernd*; jerbo je ljiljan slika nedužnosti i mira.

XXX. Pomenik l. *libellus memoriae*, nj. *Stammbuch*.
Bogdice, lat. *Deo propicio*, njem. *mit Gottes Hilfe*.

XXXI. Francuzi za ratovah Napoleona I. čujući često u naših vojnikah besjedu „brate!“, kojom je jedan drugoga obikao zvati, nazovu sve naše granićarske pukove *„bratte - regiments“* t. j.

Digitized by Google

bratske pukove. Nije se onda pitalo, tko je čijeg zakona, već poznavao se našinac s našincem ili nepoznavao, jedan bi drugomu nazvao: „Pomozi Bog brate!“ A drugi bi odgovorio: „Bog pomogo brate!“ i tako bi se svaki čas čula besjeda: „brate!“ Dao Bog, te i današnji sviet našao povoda uvidjeti, da smo jednorodna i iskrena braća.

XXXII. Last, l. *amoenitas*, nj. *Annehmlichkeit*; dakle poslovica: rodjeni smo više na muke, nego li na lasti — nj.: Wir sind mehr zu Leiden als zu Freuden geboren.

XXXIII. Lisinski biaše naš jediti glasoviti muzikalni vještak; naopako po nas, što sad tekar opažamo, kakova smo zatočnika imali čuvati i mititi. A živa ga zanemarismo. Dao Bog, pak nije imao komu.

XXXV. „I pri sjajnom našem plesu
Nek nam pjesma svud se ori!“
Narod nam, kad kolo igra, obično i pjeva. Uvedosmo do duše kolo u naše palače, ali pjesmu ostavismo na pragu. Kako bi se krasno ona jednolikost, kojom se kolo okreće, pjesmicom izkititi dala! Nebi li se duša našla?

(Čujemo, da su u Zadru na prvoj zabavi či-

Digitized by Google

taonice, igrajući kolo, Sundečićevu pjesmu krasno pjevali).

XXXVI. Div, l. *gigas*, nj. *Riese.*

XXXVII. Nopal velecvietan, l. *cactus grandiflorus*, nj. *die Königin der Nacht.*
Domogled se zove najvišja glavica gorah kod Mehadije. I sbilja se s te glavice dom razgledati može.
Maviti, l. *hiare*, nj. *sich entfalten.*

XXXVIII. Vedrac, nj. *Bergkrystall.*
Dumača, l. *vallis profunda*, nj. *ein tiefes Thal.*
Zelénac, l. *profundum*, nj. *die Tiefe (des Meeres, Sees).*
Boljak (boljka), l. *bonum, salus*, nj. *Bestes*, n. p. to ide tvomu boljku, nj. *es gereicht zu deinem eigenen Besten.*

XLI. Dverca (dveracah), južno šetalište u Zagrebu, prekrasni domogled.
Maksimir, veličanstven nasad vladičin kod Zagreba, i tamo je krasna tiha koliba.

XLII. Česnica, nj. *Weihnachtsbrot.*
Mirbožati se, lat. *exosculari se die natali Domini*, nj. *sich küssen auf Weihnachten.*

Digitized by Google

XLIII. Mramoran, l. *male dispositus,* nj. *übel gelaunt.*

XLIV. Pijanka, l. *compotatio,* nj. *Trinkgelage.*

Rujom (tepajući) na mjesto rukom.

Kamo sreće, da je pjesnik prâvu natucnuo! Nebi li mogle naše krasotice u svakoj kući kakvu bučicu (Sparbüchse) sagraditi i krstit ju odkupilicom. Na toj bučici neka izvezu zlatne besjede: „*Sveučilištu*“ ili „*Akademiji*“. Pak onda neka nazdravljaju nastolnici (Tischherren), koliko im drago, samo neka bude prosto odkupiti se, t. j. mjesto da imaš izkápiti punu čašu, da platiš za svaku čašu od nastolnika odredjenu globu, a na kraju godine, ili kad mu je volja, neka domaćin šalje u bučici našasti novac dotičnu zavodu.

XLVIII. Titnjaj = goji se!

L. Žerátak, l. *pruna,* nj. *glühende Kohlen.*

Digitized by Google

Kazalo.

	Strana.
Posveta	III
Predgovor	V
Postanje	1
Dragini dvori	3
Želja mi	5
Slika i prilika	7
Drugi uzori	9
Ona glavom	11
Nožice joj	13
Odielo joj	15
Gûk joj	17
Milost pjesnikova	19
Pismo dragoj	21
Pjevanje tičicah	23
Sporedjivanje	25
Vještine joj	27
Majkovanje	29
Očajnik	31

Digitized by Google

Dika biljarica 33
Striela 35
Pobratimstvo 37
Dobra molitva 39
Velebit 41
Vrzino kolo 43
Kićeno kolo 45
Moja bezposlica 47
Želja zore 49
Krivljenje drage 51
Sreća djevovanja 53
Bogorodičino cvieće 55
Božja slava 57
U dragin pomenik 59
Hrvati i Srblji 61
Sudbina mi 63
Lisinski 65
Tri mi tuge 67
Pjesma 69
Klek 71
Noćno sunce 73
Pjesnikovi dvori 75
Plitvička jezera 77
Sava 79
Zagreb 81

Digitized by Google

Božić 83
Živio 85
Pijanka 87
San 89
Junakovanje 91
Djurdjev danak 93
Knjižici toj 95
Hvatanje slamke 97
Praštanje 99
Tumačenje 101

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

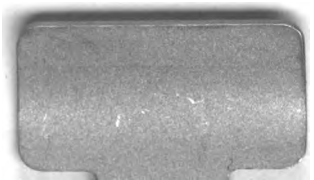

Digitized by Google

Digitized by Google